

מסורת הש"ס

א) [תוספתא פ"א דפאה], ב) צ"ב לב. תנכותו כו. קדושין ע"ג; ג) א' לעיל ד'; ד) קדושין ג, ה) [לעיל ד:]; ו) לעיל ה. לקמן כ"ה, ז) [לעיל ה, ח) [לקמן ו:]; ט) [שם:]; י) [לקמן לע:]; יא) [דברים כד, יז]; יב) [שם:]; יג) [דברים כסוף משנה דלעיל ב. ד"ה אס ודנ"ה יתקיים]; יד) [דף יא, יז] רש"ל, טו) ע"י מהרש"א, טז) גי' מ"ה, יז) [שם ד"ה אמר לה];

תורה אור השלם

- שפתים יפק משיב דברים נבחים:

משלי כד כו

מוסף רש"י

לעולם הוא בן חורין. אם שייך קרקע כל שהוא שייך קרקע ולא ענד כ"ר. ויחמר ב"ב קט"ז. ור"ש כ"ר פלגין. הוולף הוכיר קרקע כשירה. קרקעות הוא דלא קנה אלא הוא עצמו דלכלל כשירה קנה [קטן ח"ב]. עד שיאמר כו' חרץ מאחד מריבוא. ע"ד שיהיה השויר ששיר קנה. ויחמר כל נכסי נמוס לפלוני עבדי חוץ מאחד מריבוא שבהן, שההוא אחד מריבוא אשכנ ק"א ואינו משתחרר וד"ק כבוד כמד לעבדו קר, ויחמר לא קנה כלום [ב"ב ש"ס] דכיון דלא פירש שירה, אמרינן קאמר ר"מ דלא יאל לחירות אלא טעמא משום דלאו כרות גיטא הוא דגיטא אשה כתיב ספר כריתות [דברים כד] ושחרור עבדים גמרי לה לה מאשה^א דכתיב חופשה לא נתן לה [ויקרא יט] וכתיב וכמד לה^ב ובעינן זהו כריתות וכיון דליכא למימר דשיירה דהא נחת לשוירא והוא לא הזכיר בתוך המתנה דלא כמד ליה גנאמן ונכסי קניין לך לאו כריתות גמור הוא. אלא היכא דלא שייך כי הכא הוי כריתות לאלתא ונשתחרר עשה אחת כל זמן שלא חזר ושוב אינו יכול לחזור שקדשו השס וגבי מילתיה דרצא בעצד שהביא גיטו כרות גיטא הוא ונהי דנכסים לא קנה דעבי' קיום אצל עצמו קנה דפלגין דיבורא: ^אאם יש עליו עוררין. לפוסלו: ^ביתקיים בחוסמו. או העדים עצמן יעידו שחתמוהו או עדים אחרים יכריהו ושוב אינו פסול דבני ארץ ישראל ודאי קיאיין לשמה: ^גדבי יוחנן. לא אימפרש היכא: ^דדעאל הבעל עעטר עליו לפוסלו: ^הבתנ' ואינו יכול מפרש בגמרא: שו למולוך ולמציא. לומר בפני נכתב: ^וגב' חוץ מחרש שועה וקטן. שאין צהס דעת ואין שליחותם שלימות לגרש: כל גט. כלומר כל שטר: ^זחוץ מגיעי נשים. לקמן בפירקין^י מפרש טעמא: העולים

דכיון דדעת שביע מרע לשחררו^א דעמו שיקנה שפחה לשחרר^ב ויחמר^ג אמאי חורר בעצד וי"ל דהכל תקנת חכמים היא גם אם שחזר נכנסים גם מה שאינו חורר בעצד דאסתמא דעמו כמו שילמרו לו חכמים^ד ומיהו אם כמד בהדיא מתיחס אם ימות ^ה[ומהיום אם לא ימות] אף גלאה שיעיל לענין זה יאל עליו שס בן חורין לומר שאינו חורר בעצד מאחר שהמנה בפירוש: **ה'תם** משום דלאו ברות גיטא הוא. וא"ת דפ' מי שמת [ב"ב דף ק. ע"ג] ^ו[בעי למימר] עבדא כמקרקעי דמי ופריך עליה מהך דשייר קרקע כל שהוא לא יאל בן חורין וקאמר עלה רב דימי עשו מטלטלין שויר אצל עבד ואל רבא לרב נחמן מ"ט וא"ל משום דעבדא כמטלטלי דמי ומטלטלי הוי שויר אצל עבד ומשיי רב אשי אן משום דלאו כרות גיטא הוא מתינין לה משמע דרב נחמן דפי' טעמא משום דעבדא כמטלטלי דמי לית ליה טעמא דלאו כרות גיטא הוא ואורי"ת דהסם הי"פ אן משום דלאו כרות גיטא הוא מתינין שך השיי ר"ג לרבא ולא משום דעבדא כמטלטלי הוא שלא השיי בן רב נחמן מעולם והשתא רב אשי דהסם לטעמא דפירש הכא טעמא דר"י הוי משום דלאו כרות גיטא הוא כמו שהוא מפרש שס: **והאמר** ר"ה ד"ה בוי'. אר"ת דעיקר מילתא דר"י איממר בפ"ג דכמוצות [דף כג.] ^אדעא דהסם ע"פ עד א' ואע"י דהסם גמיי מיייתי ליה כלישנא דמיייתי לה הכא:

[וע"ע מוס' תנכותו כו. ומוס' ג' צ"ב. ד"ה והאמר כתבו היי צהס ר"י]:

מוסף תוספות

א. חרץ קצקע פלוני דהשתא קנה עצמו ושאר נכסים חרץ מן השויר. מוס' ה"ל"ש. ב. ששיר. מוס' ה"ל"ש. ג. אילמא חצי הכחוש מיהא נוטל. אבשל שלת ון לו כלום. הוואי לא. ריטב"ל. ולא שנא משויר ממוכר או נוטן, ועוד, בדמחנה ממש אשכחון כ"ג דקנה וכו'. רש"ל. ד. דהא דאשמועינן לר"ש דפלגין דיבורא היינו. מוס' ה"ל"ש. ה. וכיון דאין לו אלא מה ששיר. ה"ל"ש. ו. דמטעם דנחת לשוירא לא שייך למימר לא יצא בן חורין אלא היכא דיש לו נכסים אחרי דאמר^א משיירא אותה חציה ואותה שרה שייך נמי העבד, וכל נכסי דקאמר עבי' אשאר נכסים, אבל אם אין לו אלא אותה חציה ואותה שרה ע"כ סבר לא פלגין דיבורא. מוס' ה"ל"ש. ז. אפי' אם מה. מוס' ה"ל"ש. ח. [דכבר קדמו הירוש']. מוס' ה"ל"ש. ט. ומ"מ בנכסים חזרו כמו בכל מתנת שכיב מרע. מוס' ה"ל"ש. י. ויחמר ר"ה מיהא. מוס' ה"ל"ש. יא. ויחמר רבדי עבד כיון דיצא עליו שם בן חורין כבר קדשו השם ואינו חורר בו. שעות קדמוס. ומ"מ בפני דייק מהכא דפלגין דיבורא [ד'קין] דתבות בשטר כל נכסיו והוא משתחרר אפי' שאינו וזכה בנכסים. מוס' ה"ל"ש. יב. שני עדים. רמב"ן. יג. שפאחר שהוגט בירו אפי' שאינו מקיים. מאלי. יד. דלמא גט פסול הוא. דהא צריך קיום מדבריהם. שעות קדמוס. יז. דלמא גט שר הוא ואל בן חורין. שעות קדמוס. ומתוך כך תקנו שיהא השליח נאמן ולא יהא האדון יכול לערער וישא בת חורין. מאלי. יח. ובשחרורי עבדים משום דאיקש לגיטי נשים הוא, דהשוו אותם חכמים לכל דיניהן. רש"ל. יט. [ונכש"ל מקשה ופלגן].

לעולם הוא בן חורין. דמאי דגלי גלי ומאי דלא גלי לא גלי: עד שיאמר. סתם חוץ מדבר מועט ולא יפרש מה הוא משייר דהסם אמרינן דאחד מריבוא דקאמר היינו ענד ואיהו לא חשיב ליה אלא כאחד מריבוא צנכסים אע"ג דשוי טפי. ומדקאמר ר"ש לעולם הוא בן חורין אשמעין לא שנה שפירא

דקנה שאר נכסים עמו כגון שפירא השויר ששייר חוץ מקרקע פלוני דהשתא קנה עצמו ושאר נכסים חוץ מן השויר ולא שנה היכא דלא קנה שאר נכסים כגון שלא הזכיר שס הקרקע ששייר דכתב ליה חוץ מציא כור קרקע דהשתא לא קנה שס קרקע דכלל חד וחד איכא למימר היינו שהוא דשייר אפי' הוא בן חורין דהוא לאו קרקע הוא ולא שיירה אלאמא פלגין דיבורא דהא כל נכסי קאמר ליה ולא קנה אלא את עצמו. ואת נמי דקאמרמט עצמו קנה נכסים לא קנה כ"ר שמעון סבירא לך. והאמר רב נחמן הלכה כ"ר. דלא יאל לחירות: **שיקלס ר' יוסי**. כדמפרש ואלי: **שפיס ישא**. ראי' הוא לנשק: **ומי אמר רב נחמן הכי**. דלא פלגין דיבורא: **שכיז מרע**. חזר בכל מתנותיו צבא צמרא [דף קמז.]: **שהרי יאל עליו שס חירוס**. ואסור להשתעבד צו. אלאמא פלגין דיבורא: **הסס**. דאמר ר"ג הלכה כ"ר"מ טעמא לאו משום דלא פלגין דיבורא הוא דהא כי נמי הוכיר שס שויר קרקע פלוני לדיכא פלוגתא דדיבורא קאמר ר"מ דלא יאל לחירות אלא טעמא משום דלאו כרות גיטא הוא דגיטא אשה כתיב ספר כריתות [דברים כד] ושחרור עבדים גמרי לה לה מאשה^א דכתיב חופשה לא נתן לה [ויקרא יט] וכתיב וכמד לה^ב ובעינן זהו כריתות וכיון דליכא למימר דשיירה דהא נחת לשוירא והוא לא הזכיר בתוך המתנה דלא כמד ליה גנאמן ונכסי קניין לך לאו כריתות גמור הוא. אלא היכא דלא שייך כי הכא הוי כריתות לאלתא ונשתחרר עשה אחת כל זמן שלא חזר ושוב אינו יכול לחזור שקדשו השס וגבי מילתיה דרצא בעצד שהביא גיטו כרות גיטא הוא ונהי דנכסים לא קנה דעבי' קיום אצל עצמו קנה דפלגין דיבורא: ^אאם יש עליו עוררין. לפוסלו: ^ביתקיים בחוסמו. או העדים עצמן יעידו שחתמוהו או עדים אחרים יכריהו ושוב אינו פסול דבני ארץ ישראל ודאי קיאיין לשמה: ^גדבי יוחנן. לא אימפרש היכא: ^דדעאל הבעל עעטר עליו לפוסלו: ^הבתנ' ואינו יכול מפרש בגמרא: שו למולוך ולמציא. לומר בפני נכתב: ^וגב' חוץ מחרש שועה וקטן. שאין צהס דעת ואין שליחותם שלימות לגרש: כל גט. כלומר כל שטר: ^זחוץ מגיעי נשים. לקמן בפירקין^י מפרש טעמא: העולים

דכיון דדעת שביע מרע לשחררו^א דעמו שיקנה שפחה לשחרר^ב ויחמר^ג אמאי חורר בעצד וי"ל דהכל תקנת חכמים היא גם אם שחזר נכנסים גם מה שאינו חורר בעצד דאסתמא דעמו כמו שילמרו לו חכמים^ד ומיהו אם כמד בהדיא מתיחס אם ימות ^ה[ומהיום אם לא ימות] אף גלאה שיעיל לענין זה יאל עליו שס בן חורין לומר שאינו חורר בעצד מאחר שהמנה בפירוש: **ה'תם** משום דלאו ברות גיטא הוא. וא"ת דפ' מי שמת [ב"ב דף ק. ע"ג] ^ו[בעי למימר] עבדא כמקרקעי דמי ופריך עליה מהך דשייר קרקע כל שהוא לא יאל בן חורין וקאמר עלה רב דימי עשו מטלטלין שויר אצל עבד ואל רבא לרב נחמן מ"ט וא"ל משום דעבדא כמטלטלי דמי ומטלטלי הוי שויר אצל עבד ומשיי רב אשי אן משום דלאו כרות גיטא הוא מתינין לה משמע דרב נחמן דפי' טעמא משום דעבדא כמטלטלי דמי לית ליה טעמא דלאו כרות גיטא הוא ואורי"ת דהסם הי"פ אן משום דלאו כרות גיטא הוא מתינין שך השיי ר"ג לרבא ולא משום דעבדא כמטלטלי הוא שלא השיי בן רב נחמן מעולם והשתא רב אשי דהסם לטעמא דפירש הכא טעמא דר"י הוי משום דלאו כרות גיטא הוא כמו שהוא מפרש שס: **והאמר** ר"ה ד"ה בוי'. אר"ת דעיקר מילתא דר"י איממר בפ"ג דכמוצות [דף כג.] ^אדעא דהסם ע"פ עד א' ואע"י דהסם גמיי מיייתי ליה כלישנא דמיייתי לה הכא:

[וע"ע מוס' תנכותו כו. ומוס' ג' צ"ב. ד"ה והאמר כתבו היי צהס ר"י]:

סבוך אהני. שפוסלין החתימה ולוקמה בחזקת אשת איש: **אלא** ערער דבע"ל. וה"ה ערער דלקוחות שגאה אשה לערוף מהן כדאמרין צירושלמי: **שוין למולוך ולמבויא**. וא"ת צשלמא צגאה הוי משום עיגונא אצל בעצד^א מה עיגון יש דאי משום^ב דלסור צצת חורין^ט וצשפחה^י לא ליתצייה האי שליט לעבד גט וז שהציא ממז"ה ולא יאסר צשפחה וי"ל דחשוב עיגון הא דלסור צצת חורין ומה שאינו ממחיצ צמול: **יששורן** גיטי נשים צשחרורי עבדים. איפסא הוה ליה למימר ששוו שחרורי עבדים לגיטי נשים דעיקר דין מולין ומציא הוי צגאה^א אלא אגב דעד השתא איירי צגיטין נקטיה צרישא^ב:

א. דבתי דעמו אוליין. א"י. מוס' ה"ל"ש. ב. כשאר מתנת שכיב מרע. מוס' ה"ל"ש. ג. רובנא גבדי עבד כיון דיצא עליו שם בן חורין כבר קדשו השם ואינו חורר בו. שעות קדמוס. ומ"מ בפני דייק מהכא דפלגין דיבורא [ד'קין] דתבות בשטר כל נכסיו והוא משתחרר אפי' שאינו וזכה בנכסים. מוס' ה"ל"ש. ד. שני עדים. רמב"ן. ה. שפאחר שהוגט בירו אפי' שאינו מקיים. מאלי. ו. דלמא גט פסול הוא. דהא צריך קיום מדבריהם. שעות קדמוס. ז. דלמא גט שר הוא ואל בן חורין. שעות קדמוס. ומתוך כך תקנו שיהא השליח נאמן ולא יהא האדון יכול לערער וישא בת חורין. מאלי. ח. ובשחרורי עבדים משום דאיקש לגיטי נשים הוא, דהשוו אותם חכמים לכל דיניהן. רש"ל. ט. [ונכש"ל מקשה ופלגן].

אחד גיטי נשים ואחד שחרורי עבדים שווים למולוך [ולמבויא] וזו א' מן הדרכים ששוו גיטי נשים לשחרורי עבדים. שני עדים יקיים את השטר ואין השליח נאמן כשני שאם שלא הלוה שטרו למלוה ע"י שליח אין השליח נאמן לקיימו. כל השטרות העולים בערכאות של עובדי כוכבים אפי' שחותמיהן בחתום בתוכן נכרים כשרים דייגא דמלכותא דינא אפי' שהנתון והמקבל ישראל חוץ מגיטי נשים דלאו בני כריתות גינהו הואלי ונא שכיב בחרות גיטין וקדושין אבל ע"ד הדינים בעולם שני דכן שחרורי עבדים דלכל פסולא דאורייתא ודמייא ליה לה מאשה:

המביא גט פרק ראשון גיטין

לעולם הוא בן חורין. פי' צקונטרס מדקאמר ר' שמעון לעולם משמע דל"ש היכא דקנה שאר נכסים כגון שפירש השויר^א ול"ש היכא דלא קנה כגון שלא הזכיר קרקע ששייר דכתב ליה חוץ מציא כור קרקע דהשתא לא קנה שום קרקע דכלל חד וחד איכא למימר דהיינו

הוא ששייר ופי'ה הוא בן חורין אלאמא פלגין דיבורא דהא כל נכסי קא"ל ולא קנה אלא את עצמו וקשיא אע"ג דלא הזכיר שס קרקע^ב מ"מ קנה כל קרקע דאית ליה אלא שד העבד על התחמוה^ג ויקח האדון לעצמו צית כור מעשיית צנכסים דמתן צפרק צית כור [ב"ב דף ק.]: חזי שדה אני מוכר לך יניח לו חלי שדיו ומפרש הסם דלוקח נוטל כחוש דיד צעל השטר על התחמוה ואר"י^ד לעולם דר' שמעון צא להסויף אפילו אין לו אלא אותה העיר או אותה שדה דקתני סיפא צתוספתא דצבא צמרא וצפ"ק דפאה ר' שמעון אומר לעולם הוא בן חורין עד שיאמר כל נכסי נמוסין לפלוני עבדי חוץ מאחד מריבוא שבהן אמר חוץ מעיר פלוני חוץ משדה פלוני אפי' אין שס אלא אותה העיר או אותה שדה זכה ענד צנכסים וקנה עצמו בן חורין^ה ואין מתקיים דבור כל נכסי אלא צענד לצדו וה"ה כשאמר חוץ מצעל דבורו מה שאמר כל נכסי קמ"ל דאפי' יאל לחירות דפלגין דיבורא: **הלכה בר"מ**. ולר"מ ס"ד דסבר דלא פלגין דיבורא דמדקאמר ר' שמעון לעולם משמע אפילו צלואו ענין דלדידך לא יאל לחירות דלא פלגין דיבורא כשאין לו אלא אותה העיר אפי' יאל לחירות^ו ומסיק דטעמא דר"מ לאו משום דלא פלגין דיבורא אלא משום דלאו כרות גיטא הוא פירוש דאין זה כריתות כיון שיש שויר צדיבור שהוא משתחרר צו דאמר כל נכסי ואינו מתקיים כולו אצל צענד שהציא גיטו וכתבו צו כל נכסי קניין לך פלגין דיבורא שפיר דכרות גיטא הוא ורש"י פירש דלאו

כרות גיטא הוא משום דליכא למימר מדשייר צנכסים שייך נמי צענד ולפי זה צאין לו אלא אותה העיר דלא שייך למימר מדנחית לשוירא שייך נמי ענד מודה ר"מ דלא לחירות דפלגין דיבורא ואין משמע בן צתוספתא כדפירש' ולשון אפי' אינו מיוצב דאפילו אין לו אלא אותה העיר משמע דכ"ש יש לו שאר נכסים דלא לחירות ואדרבה ר"מ לא פליג אלא ציש לו שאר נכסים: **שפתים** ישא משבי דברים נבוחים. כשאדם אומר דברים נבוחים אותם שצביצבות משיקין שפתותיהם זו לזו ששותקין ואין יודעים מה להשיי: **ואינן** חזור בעבד. וא"ת ואמאי יאל בן חורין^א [ונמוסר צצת חורין]^ט ^באף מתנת שכיב מרע הוא ולא קנה אלא לאחר מיתה ואין גט לאחר מיתה^ג וי"ל דצכתב ליה מהיום^ד אי נמי אפילו סתמא דכיון דדעת שביע מרע להיינו מחיים וא"ת כיון^ה דסתמא דדעת של שכיב מרע דעמו דלאו כרות גיטא הוא בעל ומעטר אכל הכא דקא אף בעל ומעטר אי אמר מקמי חכי נאמן לא יאל לא. המביא גט ממדינת הים וכו' אינו יכול אילמא חרש שאינו לא שומע ולא מדבר וחרש בר אתווי גיטא הוא והנתן הכל כשרים להביא את הגט חרץ מחרש שטות וקטן פי' מפני שאין בהן דעת ואין שליחותם שליחות: אמר רב יוסף הכי במאי עסקינן כגון שנתנו לה כשהוא פקח ולא הספיק לומר בפני נכתב ובפני נחתם עד שנתחוש. והאידנא שוותה א"י לארץ ישראל ויחמר רב יוחנן שייחא שאין שם שלי' רגלים ולא בתי דינים קבועין ואין עדים מצויין לקיימו הילכך צריך השליח לומר בפני נכתב ובפני נחתם כדי שיקיימו ולא יוכל עוד הבעל לערער ואם לא אמר אין השויה מותרת להנמיט עד שיתקיים הגט בחותמו: **בתנ'** לבענין זה שוין גיטין ושחרורי עבדים שווים למולוך ואין גיטין שווים להשליח נאמן לקיימו שרירות רבנן כבי תרי מה שאין שווה שטרות צצריבן

מ.

עין משפט ונר מצוה

א [ומי' פ"ג מה' זכיה ה"ה טו"ש ח"מ סי' רמא סעי' ד:]
ב **בר** ב מ"י פ"ו מהלכות עבדים הלכה טו טו"ש ח"מ סי' רי סעי' טו וי"ד סי' רסו סעי' עח:]
בא **ב** מ"י פ"ו מה' גירושין ה"ג סג עשין ג [טו"ש ע"ה סי' קמא סעי' ג:]
בא **ב** ד ה מ"י שס ה' יח סג טו טו"ש ע"ה סי' קמא סעי' ו:]
בא **ב** מ"י פ"ו מה' עבדים ה"ג סג עשין טו טו"ש ע"ה סי' רסו סעי' מה וסעי' נא:]
בא **ב** מ"י שס ה' טו"ש ע"ה שס ה' טו"ש ע"ה סעי' מז:]

ב **ב** ח מ"י שס ה"ה [ופלגין מה' מלוא ה"א] טו"ש ע"ה סעיף מז [מרי"מ סי' סח סעי' א:]

פסקי רי"ד

אמר רב יוסף בר מנימיא אמר רב נחמן ש"מ שכתב כל נכסיו לעבדו וימדר חזור בנכסים ואינו חזור בעבד חזור בנכסים מתנת ש"מ [הוא] וק"ל שש"מ כל זמן שלא חזר מתו בכתבו ואינו חזור בעבד שויר יצא עליו שם בן חורין ואסור עוד להשתעבד בו. ופלגי דבורא שבעבד דבורי קיימין ובנכסים אין דבורי קיימין וחזור בהן: **בתנ'** המביא גט מא"י אינו צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם אם יש עליו עוררים וחקים בחותמו. פי' המורה שהבעל מערער שהוא מוויף ויתקיים בחותמו פי' אם יעידו העדים על חתימת ידיהן או עדים אחרים יכירו החתימה כשר. ואם אין עליו עוררים סתמא כשר דהא בקיאן לשמה ויעדים מצויין תמיד לקיימו כדאמרין בתי דינים קבועי. והגאון פי' המביא גט מא"י וכו' אינו דבאי' שכחיו שייחא מפני שבתי דינים קבועין שם בשני ובחמישי כחקון עזרא אינו צריך שיאמר השליח כלום אלא ינתנו ונשאת בו ולא ישישין לערער הבעל שאם יבא ויערער שכחיו שייחא אבל במדינת הים דלא שכחיו שייחא אל ונתנו לאשה עד שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם או עד שיתקיים בחותמו דדייקין שגא בא הבעל ויערער ואין עדים מצויין לקיימו ונמצא גט בטל ובדיה ממזרים. אם יש עליו עוררים. ערער כמה אילמא חזר הוא א"ר יוחנן דברי הכל אין [ערער] פחות משנים פי' שאין שגחיזין בדרך דמערער א' אלא ערער תרי תרי ותר' גינהו מאי חזית דתסכתא אהני סבוך אהני פי' שאם יבואו שנים ויאמרו מוויף הוא ולא כתב הבעל גם אם יבואו שנים ויקיימוהו מה מצייל תרי ותר' גינהו אלא בעל פי' שאם יבא בעל ויערער כי אין לא כתבתי ומוויף הוא צריך להתקיים בחותמו ולערער דבעל ודאי משנהי' וי"ל דוקא בחותמו אבל שליח כיון שיצא הגט מידו שוב אינו נאמן דדוקא אי אמר מקמי הכי שוב אינו יכול הבעל לערער דאדמוין אי עבדת מנהית אבל כיון שיצא השליחות מידו שוב אינו נאמן ואע"פ שיש לדקדק במאי דאמרין לקמן ולא הספיק לומר עד שנתחוש טעמא דנתחשת הוא לא נתחוש אפי' שלא אמר

בשעת תנינה עדיין הוא יכול לומר וגם ממאי דאמרן כיצד יעשה יטלנו ממנו ויחזור ותן אלא צי"פ שיצא השליח מידו נאמן היתא דלא אהא בעל ומעטר אכל הכא דקא אף בעל ומעטר אי אמר מקמי חכי נאמן לא יאל לא. המביא גט ממדינת הים וכו' אינו יכול אילמא חרש שאינו לא שומע ולא מדבר וחרש בר אתווי גיטא הוא והנתן הכל כשרים להביא את הגט חרץ מחרש שטות וקטן פי' מפני שאין בהן דעת ואין שליחותם שליחות: אמר רב יוסף הכי במאי עסקינן כגון שנתנו לה כשהוא פקח ולא הספיק לומר בפני נכתב ובפני נחתם עד שנתחוש. והאידנא שוותה א"י לארץ ישראל ויחמר רב יוחנן שייחא שאין שם שלי' רגלים ולא בתי דינים קבועין ואין עדים מצויין לקיימו הילכך צריך השליח לומר בפני נכתב ובפני נחתם כדי שיקיימו ולא יוכל עוד הבעל לערער ואם לא אמר אין השויה מותרת להנמיט עד שיתקיים הגט בחותמו: **בתנ'** לבענין זה שוין גיטין ושחרורי עבדים שווים למולוך ואין גיטין שווים להשליח נאמן לקיימו שרירות רבנן כבי תרי מה שאין שווה שטרות צצריבן

אומר כלן כשרים לא התכור אלא [בזמן] שהשטרות שנעשו ע"י ב"ד אמות העולם אפי' שחותמיהן החתום בתוכן נכרים כשרים דייגא דמלכותא דינא אפי' שהנתון והמקבל ישראל חוץ מגיטי נשים דלאו בני כריתות גינהו הואלי ונא שכיב בחרות גיטין וקדושין אבל ע"ד הדינים בעולם שני דכן שחרורי עבדים דלכל פסולא דאורייתא ודמייא ליה לה מאשה: